

Kadın-Erkek Eşitliği

Gaye ERBATOR
CHP Adana
Milletvekili

Türk aydınlanma devriminin temel amacı toplumu-muzda kadın-erkek eşitliğini yaşama geçirmektir. 17 Şubat 1926 tarihinde Medeni Kanun'un kabulüyle kadın-erkek eşitliği Medeni Hukuk alanına yerleştirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Adalet Bakanlarından olan Sn. Mahmut Esat Bozkurt 1926 yılında İsviçre Medeni Kanunu'ndan örnek alınarak hazırlanan Türkiye'nin ilk Medeni Yasası'na yazdığı önsözde o anki durumu özetle şöyle anlatmaktadır:

“Günümüz Türkiye Cumhuriyeti'nin derlenmiş Medeni Kanunu yoktur. Yalnız, sözleşmelerin küçük bir kısmına değinebilen Mecelle vardır. Mecelle'nin kuralı ve ana çizgileri dindir. Yaşam yürür; ihtiyaçlar hızla değişir, din kanunları kesinlikle ilerleyen yaşamın önünde biçimden ve ölü sözcüklerden fazla bir değer, bir anlam ifade ede-

mezler. Değişmemek dinler için bir zorunluluktur. Bu bakımdan dinlerin sadece bir vicdan işi olarak kalması, günümüz uygarlığının esaslarından ve eski uygarlıkla yeni uygarlığın en önemli ayırt edici özelliklerinden birisidir. Esaslarını dinden alan kanunlar uygulanmakta oldukları toplumları indikleri ilkel dönemlere bağlarlar ve ilerlemeye engel belli başlı etken ve nedenler arasında bulunurlar.”

“Unutmamak gerekir ki Türk ulusunun kararı, çağdaş uygarlığı kayıtsız ve koşulsuz bütün ilkeleri ile kabul etmektir. Bunun en açık ve canlı kanıtı devrimimizin kendisidir. Çağdaş uygarlığın Türk toplumu ile bağdaşmayan noktaları görülüyorsa bu, Türk ulusunun beceri ve yeteneğindeki eksiklikten değil, onu gereksiz biçimde sarıp sarmalamış ortaçağ örgütü ve dinsel bazı düzenlemeler ve kurumlarıdır.”

Cumhuriyetin kurulmasından itibaren özellikle ilk on yılda Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen Hukuk Devriminin simgesi 17 Şubat 1926 tarihli Medeni Kanun'dur. 17 Şubat 1926 tarihinde Medeni Kanun'un kabulüyle kadın-erkek eşitliği Medeni Hukuk alanına yerleştirilmiştir. Kadın erkek eşitliği ve demokrasi kültürünün yerleşmesi açısından Türkiye'de Medeni Kanun büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'de son yıllarda kadının durumunun iyileştirilmesi için yasal ve kurumsal düzenlemeler Avrupa Birliği sürecinin hızlandırıcı etkisi ile ivme kazanmıştır.

Toplumun %50'sini oluşturan kadınların ekonomik özgürlüğe de sahip olmaması onu erkek karşısında daha da güçsüz duruma sokmaktadır. Günümüzde, Türkiye'de kadınların %40'ı görücü usulüyle evlendirilirken, %20'si nikahsız yaşamakta, %30'u da dini nikahla evlenmektedir. Türkiye'de 8 milyon kadın okuma-yazma bilmemekte, eğitim gören her 100 kadından sadece 2'si ise yükseköğrenim görmektedir. Kadınların %55'i doğum kontrolünü uygularken, %64'ü hamilelik döneminde doktor yüzü görmemektedir. Berdel, töre, başlık parası ve namus cinayetleri, dayak, baskı ve gelenekler halen kadını hedef almaya devam etmektedir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine (CEDAW) 1985 yılında, CEDAW İhtiyari Protokole de 2002 yılında taraf olmuştur. Ayrıca Türkiye, Pekin Dördüncü Dünya Kadın Konferansı sonucunda kabul edilen Deklarasyon ve Eylem

